

Valtuustoaloite 29.5.2023, varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen

Opkalkt 29.11.2023 § 118
391/05.10.00.02/2023

Valmistelija

varhaiskasvatusjohtaja Anu Vartiainen (puhelin 044 4970 115):

Muhoksen kunnan valtuuston kokouksessa 29.5.2023 on tehty valtuustoaloite koskien yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttöönottamisesta Muhoksella. Muhoksen keskustan valtuustoryhmän 11 jäsentä ehdottaa, että Muhoksen kunnassa otettaisiin varhaiskasvatuksen palveluseteli käyttöön yksityisessä päiväkodissa 1.1.2024 alkaen. Palvelusetelillä korvattaisiin Muhoksella käytössä oleva Kelan maksama yksityisen hoidon tuki ja kunnan maksama yksityisen hoidon tuen kuntalisä. Lisäksi valtuustoaloitteessa esitetään kotihoidon tuen kuntalisään ns. ”Muhos lisän” käyttöönottoa.

Nykyvuosina palvelun kysyntä on ollut korostetusti päiväkotipainotteista, ja päiväkotipaikkoja ei ole ollut riittävästi tarjolla kysyntään nähden. Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelman 2020–2025 mukaisesti olemme perustaneet kirkonkylän alueelle yhden alle 3 v ryhmän (12 lasta). Lisäksi olemme perustaneet 14 lapsen esiopetusryhmän Laitasaaren koululle. Perhepäivähoidolla olemme pystyneet vastaamaan tarjontaan, ja kaikille on paikka järjestynyt määräaikojen puitteissa.

Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus Muhoksella on tällä hetkellä noin 6 % koko varhaiskasvatuksesta. Muhoksen kunta myöntää yksityiseen päiväkodissa toteutettavaan varhaiskasvatukseen lakisääteisen yksityisen hoidon tuen lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä maksetaan suoraan palvelun tuottajalle. Kunta ohjaa ja valvoo yksityisiä varhaiskasvatuksen tuottajia. Heinäkuussa ei makseta yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Muilta kuukausilta kuntalisä maksetaan yksityisen hoidon tuen yhteydessä.

Palvelusetelin käyttöönotto vaatii sääntökirjan luomista. Sääntökirjassa todetaan palvelusetelin arvo, määritellään vuoro- ja iltahoidon järjestäminen sekä lasten tuen tarpeiden huomioiminen yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Tuen tarpeessa oleville lapsille kunta myöntää korotetun palvelusetelin, jotta yksityinen toimija voi palkata avustavaa henkilökuntaa sekä ostaa lisää varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelua. Korotettu palveluseteli lisää varhaiskasvatuksen kustannuksia. Yksityinen palveluntuottaja ei voi järjestää esiopetusta palvelusetelillä, joten kunnan tehtävä on järjestää esiopetus omana tuotantona.

Keskimäärin palvelusetelin arvo lähikunnissa noudattelee samaa suuruusluokkaa kuin Oulussa. Palvelusetelinarvo Oulussa on tällä hetkellä esimerkiksi alle 3 v lapsesta 1572 €/kk ja yli 3 v lapsesta 955 €/kk. Palvelusetelin käyttöönotto mahdollistaa perheille valinnan vapauden varhaiskasvatuspaikkaa valittaessa. Mikäli perhe ei halua ottaa palveluseteliä, siinä tapauksessa kunnan on järjestettävä varhaiskasvatuspaikka lapselle. Palveluseteliasiakkaat maksavat varhaiskasvatuksesta samansuuruisen asiakasmaksun, kuin kunnallisen puolen asiakkaat, jolloin kaikki kunnan asukkaat ovat tasa-arvoisessa asemassa. Varhaiskasvatuksen maksuun vaikuttavat perheen tulot, perheen koko sekä valittujen tuntien määrä kuukaudessa. Keskimäärin Pohjois-Pohjanmaalla asiakkaat maksavat noin 100 € kuukaudessa varhaiskasvatusmaksua.

Palvelusetelin käyttöönottoon liittyy lisäosan ostaminen varhaiskasvatuksen tietojärjestelmään sekä sen käyttökoulutus. Lisäosa koulutuksineen maksaa tällä hetkellä Tietoevryltä saamien tietojen mukaan 7 932 € ja siitä tulee vuosittain ylläpitokustannuksia 3 480 €. Lisäksi palvelusetelin käyttöönotto vaatii mahdollisesti toisen toimistosihteerin tai palveluohjaajan palkkaamisen sekä varhaiskasvatuksen hallinnon työpanoksen (yhteensä noin 1 HTV). Palvelusetelin käyttöönottoon liittyvät valmistelevat toimenpiteet vievät aikaa 3–6 kuukautta.

Taulukko 1 Arvio palvelusetelillä tuotetun yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksista tämänhetkisen paikkamäärän mukaan

Palvelusetelin hinta*: alle 3 v. 1572 €/kk yli 3 v. 955 €/kk	€/ kk	€/ 12 kk
12 alle 3 v lasta varhaiskasvatusmaksu 100 €/kk/ lapsi	1572 €- 100 €= 1472 €/ lapsi 1472 € x 12 lasta = 17 644 €	211 728 €
32 yli 3 v lasta varhaiskasvatusmaksu 100 €/kk/ lapsi	955 € - 100 €= 855 €/ lapsi 855 € x 32 lasta = 27 360 €	328 320 €
yhteensä 44 lasta:	45 004 €	540 048 € + muut kulut **

*Oulun palvelusetelin hinta

** Tietojärjestelmän lisäosa, sääntökirja, toimistosihteerin/ palveluohjaajan palkkaaminen, hallinnon työpanos

Taulukossa kaksi on vertailuna laskettu arvio paljonko 44 lapsen varhaiskasvatuksen järjestäminen maksaisi kunnallisena palveluna. Laskennassa on huomioitu, että kunnallinen toiminta järjestettäisiin jo tällä hetkellä olevissa kunnan tiloissa (esimerkiksi koulun tiloissa), jolloin vuokra, laitoshuolto sekä ateriapalvelut ovat jo hallintokunnan kuluissa.

Taulukko 2 Arvio kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksista

	€/ kk	€/ 12 kk
12 alle 3-v (á 937 €/kk)	12 lasta X 937 € = 11 244 €	134 928 €
yli 3-v (á 619 €/kk)	32 lasta X 619 € = 19 808 €	237 696 €
yhteensä 44 lasta:	31 052 €	372 624 €

Kotihoidontuen kuntalisän korotus tulisi lisäämään Muhoksen kunnan menoja. Kotihoidontuen kuntalisä tarkoittaa, että kunta maksaa kotihoidon tuen lisäksi myös kunnallista kotihoidon tukea. Tuki maksetaan Kelan kautta kotihoidon tuen hoitorahan korotuksena. Tuki myönnetään automaattisesti kotihoidon tuen hakemisen yhteydessä. Tuen saamisen ehtona on, että perheessä on alle 2-vuotias lapsi ja vanhempi hoitaa lasta. Kotihoidontuen kuntalisänkorotuksen vaikutuksia varhaiskasvatuksen palveluverkkoon, talouteen ja henkilöstöresursseihin tulisi selvittää. Valtuustoaloitteen tekijät eivät ole aloitteessaan määritelleet kuntalisän korotuksen suuruutta, joten sen kustannusvaikutuksia Muhoksen kuntatalouteen ei ole voinut laskea.

Valtuustoaloite perusteineen on esityslistan oheismateriaalina.

Ehdotus

Opetus- ja kasvatustalokunta antaa vastauksena valtuustoaloitteeseen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteliä ja kotihoidontuen kuntalisän korotusta ns. "Muhos lisää" ei oteta käyttöön Muhoksen varhaiskasvatuksessa. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan yksityisen hoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisän avulla. Perusteluna ovat johdantotekstissä olevat asiat sekä valtuuston aikaisemmin tekemä päätös palvelusetelin käyttöönotosta.

Esittelijä

sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta

Päätösesitys

Opetus- ja kasvatustalokunta hyväksyy varhaiskasvatusjohtajan ehdotuksen.

Käsittely

Varhaiskasvatusjohtaja Anu Vartiainen selosti asiaa. Vastattuaan lautakunnan esittämiin kysymyksiin Vartiainen poistui kokouksesta klo 19.01.

Asian käsittelyn aikana Tapani Ervasti teki esityksen: "Opetus- ja kasvatustalokunta antaa vastauksena valtuustoaloitteeseen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että Muhoksella on välttämätöntä ottaa käyttöön yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli ja kotihoidontuen kuntalisän korotus ns. "Muhos lisää" käyttöön vuoden 2024 aikana.

Lautakunta haluaa korostaa kunnanhallitukselle sekä edelleen valtuustolle, että näiden käyttöönotto vähentäisi merkittävästi perheiden välistä epätasa-arvoa hoitomaksuissa, toisi kuntaan nopeasti uusia hoitopaikkoja ja ennen kaikkea lisääisi valinnanvapautta.

Palvelusetelin käyttöönotto myös vähentäisi vallitsevaa jatkuvaa painetta lisätä kunnan omia varhaiskasvatuspaikkoja ja investointitarve vähenisi.

Hoitopaikkojen lisäys vaikuttaisi Muhokselle muuttavien lapsiperheiden määrään ja siten myös kunnan elinvoima vahvistuisi merkittävästi. Palveluseteli tehokas keino lisätä päiväkotipaikkoja.

Palvelusetelin ja kuntalisän käyttöönotosta koituvat kustannukset katetaan lainanottovaltuutta lisäämällä, mikäli rahoitus ei järjesty hallintokunnan sisältä."

Tuomo Pitkänen kannatti Ervastin esitystä.

Keskustelun asiasta päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty toimialajohtajan esityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten asiasta on äänestettävä.

Äänestystavaksi puheenjohtaja esitti kädennostoäänestystä, jonka lautakunta hyväksyi yksimielisesti.

Suoritetussa kädennostoäänestyksessä Ervastin esitys sai 4 ääntä (Tapani Ervasti, Hanne Huusko, Jaana Paloviita ja Tuomo Pitkänen) ja toimialajohtajan esitys 2 ääntä (Ville Rauhio ja Eero Suomela).

Puheenjohtaja totesi äänestystuloksen Ervastin esitys 4 ääntä ja toimialajohtajan esitys 2 ääntä, lautakunta on hyväksynyt Ervastin esityksen.

Päätös

Opetus- ja kasvatustalautakunta päätti antaa vastauksena valtuustoaloitteeseen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että Muhoksella on välttämätöntä ottaa käyttöön yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli ja kotihoidontuen kuntalisän korotus ns. "Muhos lisä" käyttöön vuoden 2024 aikana.

Lautakunta haluaa korostaa kunnanhallitukselle sekä edelleen valtuustolle, että näiden käyttöönotto vähentäisi merkittävästi perheiden välistä epätasa-arvoa hoitomaksuissa, toisi kuntaan nopeasti uusia hoitopaikkoja ja ennen kaikkea lisäisi valinnanvapautta.

Palvelusetelin käyttöönotto myös vähentäisi vallitsevaa jatkuvaa painetta lisätä kunnan omia varhaiskasvatuspaikkoja ja investointitarve vähenisi.

Hoitopaikkojen lisäys vaikuttaisi Muhokselle muuttavien lapsiperheiden määrään ja siten myös kunnan elinvoima vahvistuisi merkittävästi.

Palveluseteli tehokas keino lisätä päiväkotipaikkoja.

Palvelusetelin ja kuntalisän käyttöönotosta koituvat kustannukset katetaan lainanottovaltuutta lisäämällä, mikäli rahoitus ei järjesty hallintokunnan sisältä